

СЕНТОМАШАНИН

Лист за просвету, привреду и остале народне потребе.

ИЗЛАЗИ СВАКЕ НЕДЕЉЕ.

на 1/4 годину	6 Кр.
на 1/2 године	3 »
на 3/4 године	2 »

Поједини бројеви 10 пот.

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

ЂОКА РАДУЛОВИЋ

Рукописи шаљу се на уредништво а новац за претплату а огласе на администрацију »Сентомашанин«
Неплаћена писма не примају се.
Огласи се рачунају по тарифи ако се више пута увршћује рачунају се јефтиније.

Ви морате ово прочитати.

Ми већ претерујемо у моди. Ужасан луксуз који се код нас тера и на селу не може добру водити. Овај раскош код нас мора одвести у пропаст. Нарочито нам је истаћи раскош код женски. Већ не знамо шта радимо. Наше женске толико претерују у раскошу, да ми не унемо из наших прихода подмирити потребе раскоша наших женскиња, него су нас учинили робом својим, и морамо ма из неба или из земље набавити новаца, да се овој болести и жениној сујети за доста учини, ил ако то не учинимо, хармонија у браку је пољуљана, љубавни осећај жене према мужу отупи, јер муж не уме, не може да јој задовољи њену жељу у раскошу. Она га је постепено увлачила у дугове, и дотле, док их је добивао, она је могла терати луксуз, и он јој је добар био, сад, када је услед женина луксуза изгубио сваки кредит, и тим понизио и свој углед, ни пред женом својом нема угледа, и она га почиње мрзити, и нема очију да га види, и само најмања прилика нека јој се пружи, постаје неверна, руши се брак, слама се карактер једног бића, који је пре брака сањао о лепој будућности и срећи. Она га је раскошем довела до пропасти и онда га је напустила. Њега сад сви презиру, њој се клањају и трпају се у њено друштво,

јер је још сачувана њена окретност, од дражи ако је и изгубила што, дотера ће то хаљина и све оно што је на себе натоварила, да задобије око мушко. И подерул се те крпе, које су покривале и улепшавале оно што није лепо, долази се до моралног пада, да испод животињског понижења.

Не примајте на себе од овог ништа ви добре женске душе, која сте се заробиле у дом ваш и у тешкој борби делите сваку тежу навалу са вашим мужем; ви које из ране младости божијем дару, деци вашој увек, и увек говорите, да се раскошно не може, и да се само и само скромно мора! Не, вама се ми, који те најлепше врлине једне жене ценити унемо, вама се ми дубоко клањамо, и тражимо да су све, све таке, да нас спасу.

А погледајте само ону, која крстари по шеталиштима, која мимо пролазника изазива пажњу не само кретањем својим, него и оделом. Идите, завирите у душу њеног мужа, да видите, како је она болна. У њену немојте, јер она нема душе, она нема Бога, јер да га има, неби љубав рушила, неби пород свој газила! Гледајте их, има таквих много! Гледајте их, и гнушајте их се, јер они руше морал, брак, подкопавају породицу, трују подмладак! Бежите од њих, и сакривајте децу вашу од њих да их не

гледе, јер ће се можда нечега прилепити на невине ваше, са те страшно болесне појаве! Презирите их свугде, ако би могли сузбити ову болест, која се тако рапидно шири, јер је она опаснија од колере!

М.

Говор

о забави Српске читаонице у Турији.

(Наставак.)

Почетак владавине Марије Терезије био је врло тежак, јер је имала многе и врло опасне непријатеље и њој је требало помоћи у војницима. Мађари видевши је у тешком положају обећају царици помоћ од 40.000 војника, ако царица прими закључке које је сабор донео, међу којима је било и таквих, који су тражили, да се укину права Српска, која су добила од пређашњих владара. И у Хрватској устадоше против Срба, те је хрватски сабор, преко угарског сабора, тражио, да се уклоне српске владике, јер православље прети католичкој вери. И Марија Терезија под тим притисцима изда рескрипт, који је био наперен против права српског народа. Кад су видели то Срби, они изашају једну депутацију у Беч, на челу патријарха Арсенија Јовановића, која је тражила, да

ПОДЛИСТАК.

О слободи.

Коме од вас данас да упутим своју реч,— вама, ослободиоци, или вама, ослобођени? Вама, који сте донели слободу овој земљи, или вама који сте чекајући ту слободу сачували кроз векове своје хришћанско име? Вама који сте једним ударом на Куманову сломили грозну моћ муслимана, или вама који сте, заједно са својим претцима, давали отпор тој непријатељској моћи пет стотина година. Вама који сте целог свог века, ломећи се по бурном муслиманском мору, водили очајну борбу да у ово не потонете, или вама који сте својим мушким грудима гурнули то море и вратили га у његово старо азиско корито? Које од вас да упутим данашњу своју реч?

Упућујем је и једним и другим као победиоцима. Јер гле, ви сте победиоци и једни и други. Победиоци сте и ви, који сте и пре 13-ог октобра 1912. г. становали у овој земљи, марајући освајати од својих господара

патњом и сузама сваки дан и сваки час живота свога; а победиоци сте и ви, који сте са слободом дошли у овај град Великог Цара трновитим и мучним путевима преко косовског и кумановског поља.

Хоћу да говорим и једним и другим као браћи по крви и вери. Крв није вода, вера није бајка. Једна иста крв гонила вас је, да се при сусрету заплачете, једна иста вера гонила вас је, да се са сузама загрлите. Јер крв, која тече у жилама свију вас, није каква сумњива течност, но то је крв моћне и свеже словенске расе, крв младичка и крв племенита. Крв ваша није ма каквог сумњивог и ниског порекла,— ви сте је наследили од Светог Цара, који је на Косову пао као последњи бранилац балканске слободе, и од Великог Цара, по чијим стопама ходимо ми кад ходимо по овоме граду, из кога је он владао целим хришћанским Балканом, с правном и слободом.

Вера ваша није вера у камење и дрвене идоле но у живог и великог и доброг Бога, и у живог и великог сина Божјег, Христа.

Вера ваша није увео босиљак, који се слу-

чајно чува још у неком куту себе, но вера ваша је један вечито свежи цвет, који својим мирисом опија.

Вера ваша није вера најгорих но најбољих у свету.

Вера ваша не покреће само брада но и звезде, и не васкрсава само људе из мртвих но и народе.

Вера ваша, ослобођени, светлила вам је кроз пет столећа у тами ове земље; вера ваша, ослободиоци, превела вас је као огњени херувим преко опасних поља, Косова и Куманова.

Вера ваша, браћо, учинила вас је, и једне и друге победиоцима.

Вера ваша, браћо, то је друга крв ваша. Вама свима хоћу да говорим још и као браћи по глади и жеђи. Хоћу да вам говорим о ономе за чим је душа ваша најдуже и најстрашније осећала глад и жеђ. О слободи!

Слобода је најрадоснија но и најгрознија реч, која се икада на земљи чула,— најрадоснија за угњетене, најгрознија за угњетаче. Та реч је палила човечанство као огањ и витлала га као олуја трску кроз целу историју његову.

се права српског народа, добизена за заслуге на бојним пољима, неокрњено очувају. И ова депутација успе, јер царица Марија Терезија 1743. године изда решкрипт, којим потврђује све оне привилегије, које су Србима дали њен господин отац и стриц. Карловачки сабор од 1744. године пошље молбу у Беч царици, која се састајала из 25 тачака, међу којима је била једна, која тражи да се једном што боље уреде српске народне школе. И одиста, и ако доцније, се успело. Српско се питање отезало. По свршетку карловачког сабора од 1769. године, изда царица наредбу, српској дворској депутацији, да прикупи све наредбе саборске и синодске, па да се створи један законик. Тако постаде *Регуламенат* од 1770. г. у коме је обећано, да ће се издати посебно устројство за уређење народних школа, и тако је постао *Устав илиричке депутације од 2. новембра 1776. године за илиричке мале школе*, по коме уставу имала је свака православна парохијална црква основати школу. Те школе, имале су дати *народној деци* удесну школску, наставу, *«која је корен и основ свију блага.»* (Упада у очи, да се место «српске» употребљује име «илиричке». То је отуда, што су се у Бечу бојали српског имена, и пошто по то ишло се затим, да се оно збрише. Но јака национална свест је била онда код нашег народа, и није пошло за руком бечким дипломатама да наш народ отуђе од имена српског.)

Какве су биле те школе, и у колико су одговарале потребама народним, није овде да расправљам, дотака сам се овога овде само зато, да укажем, да је струја створена француском револуцијом, захватила и наш народ Српски у овим крајевима. Рад на општем образовању текао је обично до шездесетих година прошлога столећа, када Српској школи удари модеран темељ велики наш школски реформатор др. Ђорђе Натшевић. После Бахове системе, и успоставе уставне владавине у нашој отаџбини, народи ове отаџбине прегоше да се усавршавају у свима правцима. Буђење националне свести код нас Срба било

Та реч је кривила срца робовима и залеђавала душу тиранима. Та реч је вазда била мелем за рањену правду и отров за осиону неправду.

Борба за слободу испуњава целу људску историју.

Прво је човек видио борбу са природом око себе, јер прво његово ропство било је ропство природи.

Друга борба била је борба човека с другим људима, себи равнима, који су га притиснули својом влашћу и силом, као господари и тирани.

Трећа борба то је вечита борба човека са самим собом, са горим самим собом, за једног бољег самог себе; са ропским бићем у себи, за једно слободно биће у себи.

Какви су методи и резултати многостолетне човекове борбе с природом о томе нас уче природне науке.

Какви су методи и резултати дугоремене борбе човека с човеком — о томе нас учи политичка и ратна историја.

А какви су методи и резултати борбе човека са самим собом, — о томе нас учи религија.

Из борбе с природом човек је изишао паметнији. Из борбе с људима човек је изишао хуманији. Из борбе са самим собом човек је изишао узвишенији и благороднији.

је јако. Омладински покрети, после шездесетих до осамдесетих година прошлога столећа, за буђење српске свести имали су огромних заслуга. Под тим утисцима почели су се оснивати корисна удружења, за развијање националне српске свести и ширење писмености.

(Свршите се.)

«Сентомашанин» против народне слоге

тако пише у «Бранику» др. Ст. Малешевић, и вели да интригирамо против слоге народне. То је, благо да се изразимо, једна *пресна лаж!* Ми смо осуђивали «Заставу» што је сумњичила српску самосталну странку у питању наше аутономије, и што то чини и после конференције у Загребу где је задржан блок народних странака. Пре те конференције чинио је то исто и др. Ст. Малешевић у «Бранику», би он и сад то чинио, али му се то не дозвољава. Нека др. Ст. Малешевић избије себи из главе, да је он нека велика личност, за коју се веже читава наша нација и аутономија у овим крајевима. Он је човек, за кога се одавно говори, да не уме правилно да мисли, те тако може да шкоди више, него што може бити да користи општој ствари. Не мисли он то чинити из зле намере. Он воле свугде да је међу првима, па истрчи, смеју му се, и напоследку *и он сам себи!* Нека дође Малешевић у Сентомаш, па ће се уверити, да га ми са шалјиве стране узимамо, нарочито, од како нас је поплавио са «поверљивим» писмима!

У «Бранику» устаје он у обрану честитих Сентомашана. У поверљивом писму дели нас либерале, на чисте и нечисте! Каже, сазвала би се конференција наше странке, али кад би на њу дошли само они «чисти» његови. Коре једног старешину, јер су му синови «нечисти». Па пошто, то пише Малеш, има много «нечистих» онда неће бити страначке конференције. И ето реците сада, да ли Малеш правилно мисли? Но оставимо писмо на

Па ипак — ни из једне борбе човек још није потпуно изишао.

Још човек води борбу с природом, и са својим ближњим, и са самим собом. Још се природне науке усавршавају; још се историја ствара, и још религија узвишава род. Ми се још налазимо у сред тога општественог и општеисториског процеса ослобођења.

Слобода је најсимпатичнија ствар на свету. И кад је мрзе, људи јој се диве. Према сваком акту ослобођења свет се односи с поштовањем. Свет се усхићава једним научником, који објави какав нов успех у науци, који означава нову победу човека над природом. Свет се диве једном потиштену народу, који устане против својих тирани и извојује слободу. Свету импонује један човек, који савлађује слабости своје и ходи као слободан човек у односу према нижој природи својој.

И српска војска изазива у ово време дивљење и поштовање целог света. Српска војска извојевала је слободу овој земљи. Можда то целом свету није мило, но цео свет то цени и респектује. Српска војска донела је слободу овоме неслободном — свакако најнеслободнијем — куту наше планете.

(Свршите се.)

страну, устребали, штампаћемо их, и онда ће се свако уверити да Малеш — интригира!

Изјављујемо на нашу пошту реч, да у нашем листу нико из Новог Сада једне речи ниписао није до данас, нити је ко покушао да што протури.

Изјављујемо, да ми припадамо либералној странци, и да ћемо у аутономним стварима увек правцу и по програму њеном радити.

Уредништво «Браника» молимо, да не дозвољава др. Ст. Малешевићу да сумњичи људе, јер тиме слаби странку, и ако му може уселити у главу да се окане пискарања поверљивих писама, који, осим њега, и странку компромитују. Ако он и даље буде тако радио, растераће све око странке, па ће напоследку остати сам он као глава странке, у којој осим његовог слабог трупа никог бити неће.

Још нешто. Добро би било да не употребљује оне «фине» изразе «крешти», «подерани гласови». То су изрази за господске кочијаше у хусарским мамузама.

Паметном и комарац музика!

У народној служби.

Ретки су данас млади људи који се стављају у службу народну а да напусте личне удобности, па још ако им се прилика да. Али ево има их. Нека служи ово за пример нашој омладини, па је и доносимо из «Руског Слова»: Сеоски лечник Л. Н. Љиперовскиј је млад човек, свршио је тек прошле године московски универзитет. Могао је остати на универзитету, али га је срце повукло на село, у народ. То је појава ретка међу данашњом универзитетском омладином, која настоји да употреби сва средства, па да се намести у престолници или у губерњском граду. И тек ако не успе она иде у земске лечнике.

Но Љиперовскиј није хтео бити ни земски лечник. Јамачно за то што рад земског лечника не носи већих резултата а често никаква духовног задовољства самом лечнику.

Љиперовскиј је наумио да себи пробије пут у село. Постао је слободни лечник с приватном праксом међу сељацима. И није изабрао неко богато село но сасвим обично, сиромашно село у тулској губернији.

Разуме се да се на то могао одлучити само несебичан човек.

Он је «доктур од вотка».

Љиперовскиј је изабрао за се потпуно нову специјалну струку у селу — лечење алкохолика.

— Треба лечити корен многих болести — расуђује Љиперовскиј — извор сиромаштва и незнања, од којих потичу болести.

Тај корјен, извор је — вотка (ракија).

Спахиница му је дала стан за амбулаторију. У амбулаторију прима сваки дан.

— Има ли болесника?

— Сваки дан 10—25.

— То је прва година праксе. Успех је необичан.

Сељаци сазнају сами да је алкохолизам страшна болест и свуда траже људе који би их могли излечити. Иду радо и разним манастирским старцима, који читају молитве од пијанства, с

таким вољом пошли би и маком ле-
чнику. Ма куд ићи ће и ма у што ве-
роваће, само да се избаве од болести.

— Можда их насилно доводе жене?

— Бива и то. Али већина долази
самостално и свесно.

У «Историји болести», коју састав-
ља за сваког алкохоличара има и пи-
тање:

— Зашто хоћеш да се лечиш од
ракије?

На то питање дају алкохоличари
разноврсне и интересантне одговоре.
Могу се свести на три категорије.

— Пропада имање.

— Здравље је рђаво, по човека
само полак остане, радити не могу.

— На души ми је мука, живим као
свиња.

Алкохоличари који дају овај задњи
одговор најлакше се лече.

Лечи дијетом и сугестијом.

— Излечите ли их?

— Резултати су врло повољни.

Кроз његове руке за шест и по
месеци прошло је неколико стотина
излечених. Само 2 до 3 процента вра-
тила су се вотци (ракији).

Млади доктор сматра борбу с ал-
кохолизмом као културно просветно
освајање. Он је опазио да у излече-
них алкохолика почиње препород, нови
живот. Он запажа необичну енергич-
ну делатност у њих.

— Из бивших алкохоличара сас-
тављен је активан део «друштва трез-
вености». Они су чланови кооперација
(задруга) и свију других корисних ус-
танова.

— Отрезнити сељака, то значи
не само излечити га од болести, већ
начинити од њега и културног члана
друштва.

— Треба престати говорити! Тре-
ба почети с радом!

— Ја тврдим — говори млади леч-
ник — да се у оквиру културнопрос-
ветне помоћи може радити на селу.

— Треба само хтети.

— Време је да престанемо пржи-
ти се у великим градовима у свом ро-
ђеном селу. Нека омладина носи своје
знање у народ!

Вести са стране.

**Промена возног реда на жељез-
ници.** На жељезничкој прузи између
Земуна и Будимпеште од сутра ће ва-
жити ове промене: брзи воз полазиће
из Будимпеште у 6 сати и 50 минута
ујутру (досада је полазио у 7 сати и
10 минута) а стизаће у Нови Сад у
11 сати 46 минута пре подне, условно
ће стајати у Нађфењу, а неће стајати
у Келебији. Особни воз полазиће из
Београда у 6 сати и 30 минута после
подне (досада је полазио у 3 сата и
43 минута), а у Будимпешту стизаће у
5 сати и 45 минута у јутро. Из Ново-
га Сада полазиће тај воз за Будим-
пешту у 10 сати ноћу. Особни воз из
Будимпеште полазиће за Нови Сад и
Београд у 12 сати и 5 минута ноћу, а
у Београд ће стизати у 10 сати пре
подне (досада у 12 сати и 4 минута
у подне). Из Суботице ће особни воз
полазити у 5 сати и 28 минута у јут-
ро, а стизаће у Будимпешту у 9 сати
и 25 минута пре подне. Између Инђије
и Београда возиће нарочити особни
возови ради везе са Загребом. Из Ин-
ђије за Београд полазиће у 9 сати и

30 минута пре подне, а из Београда
стизаће у Инђију у 6 сати и 08 мину-
та после подне. На прузи Инђија —
Винковци извршиће се ове промене:
Из Инђије полазиће за Митровицу и
Винковце особни воз у 9 сати и 40
минута пре подне; у Митровицу стиче
у 11 сати и 20 минута пре подне. Из
Винковаца полази воз у 1 сат и 20
минута после подне, а у Инђију стиче
у 5 сати и 36 минута. Други особни
воз полази из Винковаца и 4 сата и
36 минута после подне и стиче у Ин-
ђију у 7 сати и 47 минута у вече. Ту
ће имати везу са особним возом, који
иде за Будимпешту и Беч. Ноћни особ-
ни воз полази из Инђије у 10 сати и
32 минута, па ће имати везу са особ-
ним возом, који стиче из Београда у
Инђију у 10 сати и 24 минута.

Споменик Синђелићу. Одбор за
подизање споменика српском ресавском
војводи Стевану Синђелићу расписао
је стечај, којим се позивају Срби ва-
јари да израде модел за споменик, ко-
ји ће се подићи у Свилајцу. Модел
треба да буде израђен са постољем у
размери 1: 10. Модели се имају под-
нети од 10. до 15. јунија ове год. оце-
њивачком суду у Београду (Официрски
Дом). Модели ће се изложити јавности,
а оцењивачки суд изрећиће пресуду до
30. јунија ове год. За израду спомени-
ка одређено је 12—15 хиљада динара.
Ближе услове даје одбор за подизање
споменика у Свилајцу.

Здравље.

**Интелигенција у борби против
алкохолизма.** Време пролази брзином
већом, јачом и силнијом од брзина
горских и најсавршенијих парних стро-
јева садашњости, што их састави рука
човекова. Сваки одсек времена остав-
ља у развртку народа дубоке бразде,
видне трагове, којима је обиљежена
култура тога времена, вриједност,
снага, морал и мисао за одржање. И
чим је народ културно виши, економ-
ски јачи, финансијално снажнији, е-
тички савршенији, тим је у свом раз-
воју оставио јаче трагове своје прош-
лости, полетнију садашњост и посве
основану веру и наду у бољу будућ-
ност. Онај ће се народ одужити исто-
рији и задужити покољења, код кога
људи, који су из народа никли, који
су народу најближи, које народ ра-
зуме, који са народом осећају, пате,
веселе се, које народна невоља тишта
и боли, а успех весели, челичи, ства-
ра у њима нове побуде за ширење,
јачање, буђење, напредак, — буду
озбиљно, трезвено, смишљено и умно
радили у народу за народ. Ти људи
треба би бити данас свештеници и
учитељи поред остале народне истин-
ске демократске интелигенције.

Па када ће ти народни људи моћи
учинити од свога народа силу, које
не руше гранате топа, које не бију
митраљезе, која не страхује пред ман-
лихерицом и бајонетом, која пркоси
шрапнелу, која се хвата у коштац са
тиранијом, и верује једино у себе,
која налази свој спас и своје одржање
једино и искључиво у себи самој, која
је несавладива, несломива, трајна, да
не речем вечна? Када ће ти људи
створити од наровних слојева кул-
турну и слободе достојну заједин,
која ће развијати дивовску привредну

снагу, успешно се господарски обо-
ружати и снагом опасати за трајну
борбу против тираније, реакције, на-
тражњаштва, обесне силе, гажења на-
родних права, светиња, идеала, те
ударити сталне темеље сретнијој,
спасоноснијој и бољој будућности по-
томства. Ти народни људи само у
ономе случају задовољиће своју узви-
шену задаћу, када постану свесни
свога јединственога положаја у данаш-
њим историчким судбоносним време-
нима, када постану трезвењаци, ми-
слиоци, ствараоци.

Интелигенција неких држава н.
пр. Руске, Финске, Шведске, која је
схватила, где лежи клица и корен на-
родне пропасти, која је сазнала, да и
најмања капљица алкохола кида, ра-
зара, уништава, а не ствара, не спаја,
не гради, која је увидела важност да-
нашњег века, века великих историј-
ско културних грађења, која се знала
и умела снаћи у вртлогу данашњег
испреплетенога, многостручнога модер-
нога живота, која је схватила истин-
ски и стварно идеје демократизма
слободе и независности, јодлучно је
деловало и делује на стварању зако-
на, који или уопће забрањују или бар
силно ограничују произвођење и про-
давање алкохолних пића.

Наша народна интелигенција још
није развила анакву делатност, какву
је развила интелигенција горе спо-
нутих држава. Код нас се биртије све
више отварају, јер продавачи опојних
пића још могу наћи рачуна у овоме
обрту, а то значи да још има доста
оних, који нису довољно просветљени,
да увиде велику штетност од опојних
пића. Најнапреднији програми поли-
тичких странака, најслободоумнија на-
чела о вођењу народне борбе, најра-
дикалнији и најсамосталнији рад у
народним масама пада и нестаје га,
ако се он проводи у знаку идола чу-
туре.

Наша народно-обрамбена борба
има се у првом реду водити против
алкохолизма, и та борба треба потећи
од интелигенције, која је мора пове-
сти оријашком снагом, неоодољивим
замахом.

ЛЕКОВИТО РУСАНДА КУПАТИЛО

У МЕЛЕНЦИМА

(Торонталској жупанији) — у јужној Угарској.

Отворено је од 1/14. маја до
1/14. септембра сваке године.

Специјално лечи: Севотине, хроничну
реуму, скрофулу у свима њеним облицима и
појавама. Кожне болести, које нису у стању
биле никакве лековите масти излечити, — на-
рочито Psoriasis и Prurigo. Код женских неу-
редан крвоток и живчане болести. Сигуран
успех у лечењу костобоље Caries-Necrosis-a,
у коме премашује најчувенија интернационална
купатила.

Станови се састоје из четири модерно у-
дешена хотела са 74 собе, курсалон, кафана,
изврсна кухиња, добра музика, цветни парк,
са удобним клупама, — гласовир, куглана,
билијард, стоји на расположењу купалишним
гостима. Ближа извешћа и проспекте на захтев
и бесплатно.

Управа купалишта Русанда.

ПОЗИВ НА УПИС НОВИХ 600 КОМ. ДЕОНИЦА НАРОДНЕ КРЕДИТНЕ БАНКЕ

ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У СЕНТОМАШУ

III. ЕМИСИЈЕ

у смислу решења ванредне главне скупштине Народне Кредитне Банке, деоничарског друштва од 16. априла 1914. године, повишава се основна главница друштвена од 140.000 круна на

К 200.000

издавањем даљих 600 комада нових деоница са номиналном вредношћу од 100 круна а уплатом од К 100 у име главнице и К 2— у име трошкова које се деонице стављајуна расположење садашњих деоничара ради пријаве првенства уз ове услове:

1. Старим деоничарима, даје се право на пријаву нових деоница тако, да на основу сваке старе 2 деонице може уписати 1 нову деоницу.

2. Они деоничари, који желе од овог право употребу чинити, дужни су то пријавити на заводској благајници тако, што ће се у знак извршног првенственог право жигом снабдети. Ова пријава старих деоничара има, да се обави до 15. маја 1914. год.

3. Уплате старих деоничара на сваку пријављену нову деоницу у своти од К 100, имаће да се уплате на заводској благајници у готовом на овај начин:

а.) приликом пријаве права има се одмах положити	К 10—
б.) од 1—10. јула 1914.	К 30—
в.) од 1—14. септембра 1914.	К 30—
г.) од 1—10. новембра 1914.	К 30—

4. Све оне деонице, које иза пријаве првенственог права старих деоничара преостану, продаће се: **старим деоничарима по цену од К 115 по комаду**

а не деоничарима по К 120 по комаду, а онај вишак, који по једној деоници преко К 100 буде постигнут по одбитку билеговине и трошкова треће емисије има да иде у корист друштвеног резервног фонда.

3. **Ново емитоване деонице имаће од удела на пословима заводским почињући од 1. јануара 1914. године**, тако да нове деонице немају право гласа на скупштини у предметима за 1914. пословну годину. **Уплате се могу и пре установљених рокова уједанпут или делимично учинити** с тим, да ће се и у том случају одобрити 6% камате од дана уплате до краја 1. Новембра 1914. године.

4. Они деоничари, који своје право по овде означеним прописима и у одређеном року не изврше, губе **раније уплаћене оброке у корист друштвеног резервног фонда**, ако и доцније оброке у прописаном времену не би на благајници заводској положили ни онда, кад их управа у смислу §. 14. друштвених правила на то позвала буде губе уплаћену своту, те се ова у целости прикључује резервном фонду друштвеном. На место тих деоница издаје управа нове деонице.

5. О сваком уплаћеном оброку издаће се на благајници друштвеној привремена потврда, а по пуној уплати и уз повратак привремених потврда издаће се дотичним деоничарима ново емитоване деонице и то почињући од 1. децембра 1914. године.

У Сентомашу, 16. априла 1914. године.

УПРАВА

НАРОДНЕ КРЕДИТНЕ БАНКЕ Д. Д.

У СЕНТОМАШУ.